

Strategie předcházení školní neúspěšnosti

Je přílohou ŠVP Naše škola a MPP

Projednáno na PR 28. 8. 2023

Platnost od 1. 9. 2023

Č.j.: P/1/2023

Základní škola a Mateřská škola
Starovičky, okres Břeclav,
příspěvková organizace.
Starovičky 123, 691 68 Starovičky
IČ: 709 14 320

A handwritten signature in blue ink, consisting of a stylized 'M' followed by a horizontal line and a vertical stroke.

Školní neúspěšnost je vážným problémem, jehož řešení si vyžaduje náročnou práci s dítětem a často také s rodinou dítěte. Bývá důsledkem individuálních rozdílů v osobnosti žáků, v jejich výkonnosti, motivaci i jejich rodinné výchově. Neprospěch je často způsoben souborem příčin, které je třeba dobře rozpoznat.

Nejčastěji má na školní úspěšnost nebo neúspěšnost vliv:

1. osobnost dítěte - snížená inteligence, nedostatečná paměť, emoční labilita, nízká odolnost vůči zátěži, poruchy učení, poruchy chování a jiné zdravotní komplikace žáka
2. nepodnětné rodinné prostředí, žáci ohrožení sociálně nežádoucími jevy, problémy ve vztazích v rodině nebo ve škole (mezi kamarády, ve třídě, vztah s učitelem)

Strategie předcházení školní neúspěšnosti vychází z vyhlášky č. 27/2016 sb.

S žáky ohroženými školní neúspěšností může pracovat výchovná poradkyně, metodik prevence a kterýkoli pedagogický pracovník. Ve spolupráci s třídními učiteli a vyučujícími jednotlivých předmětů zajišťuje žákům s SPU poskytování doporučených podpůrných opatření. Třídní učitelé vyhodnocují prospěch žáků ve třídě, u neprospívajících zjišťují příčinu neúspěchu. Vyhodnocují příčinu zhoršení prospěchu a v případě potřeby je vypracován Plán pedagogické podpory.

Neúspěchem ve škole mohou být ohroženi:

- děti se speciálně vzdělávacími potřebami
- děti, které nastoupily do školy
- žáci, kteří přešli z jiné ZŠ
- žáci, kteří jsou nemocní a mají dlouhodobou absenci
- žáci, u kterých nastala změna rodinné situace
- žáci, kteří neovládají český jazyk jako rodný jazyk a nástroj výuky

Neúspěch ve škole se může projevit neprospěchem, závadovým chováním – porušováním školního řádu, záškoláctvím, problematickým postavením v třídním kolektivu. Na pedagogické radě školy je vyhodnocována situace ve vzdělávání žáků ohrožených školním neúspěchem a všichni jsou s ní seznámeni. V případě zhoršení školního prospěchu jsou neprodleně informováni rodiče prostřednictvím třídních učitelů. Výchovný poradce spolu s třídním učitelem a vyučujícím daného předmětu projedná na schůzce ve škole se zákonnými zástupci neprospívajícího žáka jeho studijní výsledky a navrhne možnosti řešení. V případě potřeby či zájmu je nabídnuto neprospívajícímu žákovi a jeho zákonným zástupcům zprostředkování spolupráce s odborníky z PPP a SVP.

Úspěšnost ve škole je podmíněna mnoha faktory. Úspěch žáka ve škole nezávisí jenom na jeho schopnostech, ale i na jeho sebehodnocení a míře sebedůvěry.

Problémy žáka ve vyučovací hodině mohou být:

- nerozumí výkladu
- neumí pracovat s učebnicemi a jinými texty
- nestíhá zapisovat podle výkladu

- nedokáže určit, co je podstatné
- neumí se soustředit
- opakovaně je v práci vyrušován spolužáky

Problémy s domácí přípravou

K problémům s domácí přípravou vede nejčastěji:

- slabá vůle (nedokáže se přinutit k domácí přípravě)
- nedostatek návyků pro samostudium (neumí vybrat důležité, učí se z paměti bez pochopení látky, nezvládá větší celky, nemá vytvořený systém učení)
- neví, kdy se učit, aby učení bylo efektivní
- problémy komunikace s vyučujícím
- strach z vyučujícího
- obava sdělit, že něčemu nerozumí
- neznalost pravidel konzultací s vyučujícím problémového předmětu
- nejeví zájem o výuku, v hodině nepracuje, nechce pracovat a rozptyluje svoje spolužáky – odmítá nabízenou pomoc vyučujících

Ostatní problémy negativně ovlivňující studium

- dlouhodobé zdravotní problémy
- změna bydliště, dojíždění
- problémy v rodině (rozchod rodičů, úmrtí jednoho z rodičů, špatná ekonomická situace rodiny)
- stres z neprospěchu
- útky před problémy
- problémy v sociálním prostředí vrstevníků

Formy práce s neúspěšnými žáky

Pro úspěšnost programu jsou podstatné především formy a metody práce využívané učitelem, ke kterým zejména patří:

- snažíme se problém zachytit co nejdříve a odhalit příčiny neúspěšnosti
- úzce spolupracujeme s PPP, SPC a rodiči
- pomáháme rodičům zajistit nejrůznější odborná vyšetření
- uplatňujeme individuální přístup k žákům, respektujeme jejich individuální tempo a posilujeme motivaci žáků
- nabízíme žákům individuální konzultace po vyučování nebo před vyučováním, možnost konzultací
- pro zjišťování úrovně vědomostí a dovedností žáků volíme takové formy a druhy zkoušení, které odpovídají schopnostem žáka a posilují pozitivní motivaci v hodnocení se zaměřujeme na pozitivní výkony žáka, a tím podporujeme jeho pozitivní motivaci k učení

- zadáváme pravidelné úkoly vycházející ze stanoveného obsahu učiva – zadání práce pro domácí přípravu učiva
- užíváme podpůrných aktivit – oznámení písemné práce, stanovení termínu zkoušení z konkrétního učiva, umožnění opakovaného opravného pokusu
  - používání podpůrných pomůcek při samostatné práci – přehledy, tabulky, kalkulačky dle charakteru předmětu, které pomohou žákovi lépe se orientovat v učivu
- jednostranně nezdůrazňujeme nedostatky a chyby žáka

Nástroje na koordinaci péče o žáky se SVP

Poskytování podpůrných opatření prvního stupně

1. Plán pedagogické podpory

- Plán pedagogické podpory pro neprospívající žáky je souhrn opatření nabízených žákům a jejich rodičům, který se podpisem všech stran stává pro všechny závazným. Žák, učitelé a rodiče svým podpisem uzavírají dohodu (smlouvu) o společné podpoře žáka a o svých povinnostech, které tím na sebe berou. Nezbytnou součástí podpůrného plánu jsou tedy povinnosti jednotlivých stran (škola, žák, rodič), sankce při jejich nedodržování a podmínky, za kterých škola od této dohody odstoupí.
- vzniká z iniciativy učitele jednotlivých předmětů, může mít omezenou platnost nebo může být využíván po delší časové období, musí být pravidelně vyhodnocován, má ho u sebe vyučující, který PLPP tvořil

2. Individuální vzdělávací plán

podpůrné opatření v rámci 2. – 5. stupně, tvoříme ho na základě doporučení ŠPZ, po podpisu informovaného souhlasu a podání žádosti zákonným zástupcem

3. Předmět speciálně pedagogické péče nebo pedagogická intervence

zařazení žáka do skupiny jen na základě doporučení ŠPZ, náplň je dána v doporučení

4. Asistent pedagoga

personální podpora je vždy daná doporučením ŠPZ

5. Doporučení ze ŠPZ

vyučující jsou seznámeni s doporučením pro daného žáka

Nástup žáka do školy

👉 oblast prevence

- co nejdelší dobrá motivace – zažívání příjemných věcí a úspěchu

- hodnocení žáků vzhledem k jejich osobnímu pokroku, nesrovnávat s nastavenou laťkou, každé dítě je na školu jinak připraveno
- pokud dítě začne selhávat, je třeba co nejdříve zjistit, proč selhává a podpořit ho
- Spolupráce s MŠ – již několik let na škole probíhají setkání budoucích prvňáků - adaptace na školní prostředí, docvičení potřebných dovedností, vyvrcholením spolupráce je školní akademie
- komunikace s rodiči – rodičům je nutné vše vysvětlit, komunikovat s nimi

✚ oblast intervence

- pokud dítě začne selhávat, je nutné upravit vyučovací metody
- všechny postupy je vhodné vysvětlit rodičům, aby mohli podobně přistupovat k dětem doma při přípravě na vyučování – zacílení na konkrétní problém
- pokud ale dítě výrazně selhává – nutná přesná diagnostika příčin problému – konzultace se školním psychologem, vyšetření v PPP, SPC

Přestup žáka na druhý stupeň

- komunikace mezi učiteli naší školy a učiteli, na kterou žáci přešli na 2. stupeň – předávání zkušeností, jak žáci pracovali, jaká byla pravidla hodnocení, jak se řešili různé problémové situace

Změna školy

- změna školy znamená změnu školního vzdělávacího programu – soulad musí zajistit vyučující
- neznamená to, že je povinností učitelů žáka vše doučit (za změnu školy je zodpovědný rodič), ale je vhodné žákovi vytvořit podpůrnou síť – komunikace učitel – rodič – žák
  - informovanost, jak žák zvládá adaptaci atd.

Nemoc, zvýšená omluvená absence

- při dlouhodobé nemoci je třeba s rodinou žáka úzce spolupracovat, zajistit doplňování učiva, ulehčit návrat žáka po nemoci do školy - plán doplnění učiva a přezkoušení
- sledovat absenci žáka – zda krátkodobé absence z důvodu návštěvy lékaře, nevolností, rodinných důvodů, nejsou pravidelné v době, kdy se píše prověrka, kdy má být žák zkoušen, zda se nejedná o konkrétní dny v týdnu

Změna situace v rodině

- můžeme pomoci, pokud dobře známe situaci,
- sledujeme nejen velmi slabé žáky, ale také ty, kteří se výrazně zhoršili, začali být vůči plnění školních povinností apatičtí, zhoršilo se chování – nutné vždy řešit – osobní schůzka

- rodiči v případě potřeby doporučit odbornou pomoc – např. školního psychologa ve škole nebo mimo školu

Špatná sociální situace

- podat žákovi pomoc a podporu
- ohlídat, aby se dítě nestalo terčem posměchu
- řešit problém s rodiči
- v případě přetrvávajících problémů kontaktovat příslušný OSPOD

Závadové chování, záškoláctví

- porušení školního řádu nepřehlížet
- pokud nepomůže prevence, závadové chování řešit v souladu se školním řádem
- důsledné řešení zvýšené omluvené absence

Preventivní opatření v praxi naší školy:

- Vyhledávání žáků ohrožených školním neúspěchem, včasné zahájení nápravy

Zápis do 1. tříd

Při projevech nezralosti dítěte doporučí učitelka vyšetření v PPP k odbornému posouzení školní zralosti. Poskytne rady k předškolní přípravě, rozvoji grafomotoriky, případně doporučí zahájit logopedickou péči.

1. ročník

Třídní učitel vytipuje v prvním pololetí žáky školsky nezralé. Třídní učitel se zaměří na nácvik správného úchopu psacího náčiní, docvičování učiva. Komunikuje se zákonnými zástupci. V krajním případě doporučí rodičům dodatečný odklad školní docházky

2. ročník

Při zjištění obtíží žáka v některé oblasti (čtení, psaní, pravopis) seznámí třídní učitel rodiče některými metodami k rozvoji potřebných funkcí při domácí přípravě. Při přetrvávání obtíží – třídní učitel ve spolupráci se výchovným poradcem sestaví Plán pedagogické podpory, jehož efekt průběžně vyhodnocuje.

Pokud obtíže nadále přetrvávají - TU kontaktuje rodiče, doporučí vyšetření v PPP, vypracuje sdělení školy pro PPP.

Podpůrná opatření 1. - 4. stupně

Po vyšetření žáka v PPP obdrží škola Doporučení PPP.

Výchovný poradce zaeviduje žáka do Přehledu žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných a nechá, ve spolupráci s třídním učitelem, v Doporučení podepsat rodiči informovaný souhlas s poskytováním navržených podpůrných opatření.

Třídní učitel společně s výchovným poradcem sestaví dle Doporučení Plán podpory (PLPP) nebo Individuální vzdělávací plán (IVP) a zajistí jeho podpis rodiči a pedagogy.

Ředitelka ve spolupráci s třídním učitelem objedná doporučené pomůcky pro žáka.

Třídní učitel seznámí s výsledky vyšetření všechny vyučující dotyčného žáka (zajistí jejich podpis v přehledu třídy) a společně s nimi zahájí realizaci podpůrných opatření.

V případě zhoršení školního prospěchu jsou neprodleně informováni rodiče prostřednictvím třídních učitelů. Výchovný poradce v tomto případě projedná na následující třídní schůzce se zákonnými zástupci PSŽ jeho studijní výsledky a navrhne možnosti řešení. V případě jejich nepřítomnosti na třídních schůzkách je vyzve k projednání ve škole. Třídní učitel individuálně konzultuje studijní výsledky a jejich příčiny také s žákem, výchovným poradcem a vyučujícím daných předmětů. Poznatky z těchto konzultací jsou též zahrnuty do Plánu podpůrných opatření. V případě potřeby či zájmu také nabízí PSŽ a jeho zákonným zástupcům zprostředkování spolupráce s odborníky z PPP a SVP.

Vzdělávání pedagogických pracovníků

Pedagogové jsou s problematikou školní neúspěšnosti seznamováni prostřednictvím přednášek v rámci DVPP a studia doporučené literatury. Konzultace k jednotlivým případům poskytuje průběžně výchovný poradce nebo odborníci PPP, SPC.